ОБЩИНА ТВЪРДИЦА

8890 Твърдица, пл. "Свобода"№1, тел.: 0454/42311, fax: 0454/44049,
e-mail: obshtina@tvarditsa.bg

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

От Мария Гвоздейкова-Златева - кмет на Община Твърдица

Относно: Приемане на бюджета на Община Твърдица за 2026 г.

Проекта на общинския бюджет за 2026 г изготвен на база на предварителен анализ за реално изпълнимите приходи и бюджетните разходи, за положително развитие на всички сфери на обществения живот в община Твърдица.

Предложеният проектобюджет е разработен в съответствие с:

- Закона за публичните финанси (ЗПФ);
- Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 година (ЗДБРБ) – публикуван в Държавен вестник, бр. 69 от 31.07.2026 година;
- Решение № 497 от 3 юли 2026 година за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2026 година.
- Натурални и стойностни показатели за прилагане на стандартите в делегираните от държавата дейности за 2026 г. на община Твърдица, предоставени от Министерство на финансите.
- Постановление № 102 от 12 август 2026 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2026 г.
- ФО 7/2026 г.-Указания относно: съставянето и изпълнението на бюджетите на общините и на сметките за средства от европейския съюз за 2026 година
- Приети от Общински съвет - Твърдица наредби, правилници;

При разработването на бюджета е приложен принципът на реалистично планиране на приходите и разходите, като са отчетени както очакваните постъпления, така и необходимостта от осигуряване на средства за нормалното функциониране на общинската администрация, образованието, социалните услуги, благоустройството, комуналните дейности, културата и останалите публични услуги.

При разработването и изпълнението на бюджета на Община Твърдица за 2026 година следва да бъде отчетено и влиянието на въвеждането на еврото като официална парична единица в Република България.

Преминаването към единната европейска валута представлява съществена промяна за финансовото планиране, счетоводното отчитане и управлението на публичните средства.

Процесът изисква прецизно преизчисляване и отчитане на бюджетните показатели, договорите, задълженията, вземанията и разплащанията, както и адаптиране на вътрешните финансови и счетоводни процеси.

Отчетена и съществената промяна в ценовото равнище на стоките, материалите, услугите и строително-монтажните дейности. В редица направления се наблюдава значително увеличение на цените спрямо нивата от предходни години, като при някои стоки и услуги стойностите са близо до два пъти по-високи.

Това обстоятелство има пряко отражение върху разходите на общината. Със същия финансов ресурс, с който в предходни години са били обезпечавани определени дейности, през 2026 година вече не може да бъде осигурен същият обем от стоки, услуги и строителни работи.

Особено осезаем е ефектът при разходите за поддръжка на общинската инфраструктура, строително-ремонтните дейности, горива, материали, услуги, текуща издръжка на сградния фонд и комуналните дейности. При тези разходи увеличаването на единичните цени води до необходимост от значително по-голям финансов ресурс за изпълнение на същия обем дейности.

В този смисъл номиналното увеличение на разходите в бюджета не следва автоматично да се приема като разширяване на разходната политика на общината. В значителна степен то е резултат от промяната в ценовото равнище и от необходимостта да се осигури същото или минимално необходимото ниво на публични услуги и дейности.

Особено важно е да се подчертае, че **приходната част на общинския бюджет не нараства със същия темп, с който нарастват цените на стоките, услугите и дейностите, финансирани от общината**. Именно това създава необходимост от изключително внимателно управление на разходите.

При ограничен ресурс и значително по-високи разходни цени основната задача при изпълнението на бюджета през 2026 година ще бъде да се гарантират първо задължителните и приоритетни дейности, без да се допуска поемането на необезпечени финансови ангажименти.

Поради това изпълнението на бюджета следва да се извършва при **строга финансова дисциплина, постоянен контрол върху разходите и приоритизиране на дейностите**, така че наличният публичен ресурс да бъде използван максимално ефективно.

Акценти в проектобюджета за 2026 година

- Ремонти и проектиране на улици и водопроводи в малките населени места в общината.
- Ремонт на училища и детски градини, подкрепа за младежки клубове, спортни дейности.
- Подкрепа на културните институции. Финансиране на дейности в културния календар. Дофинансиране на читалищната дейност.
- Организация на местни събития, фестивали и събори.
- Поддържане и модернизация на средата за предоставяне на медицински услуги;
- Разширяване на социалните услуги, подкрепа за домашен патронаж;
- Повишаване качеството на услугите за събиране и транспортиране на битови

отпадъци, третирането им и поддържането на обществените територии в община Твърдица.

Общата рамка на предложения бюджет за 2026 година е **21 963 212 евро**, от които за държавни дейности **15 480 114 евро**, за местни дейности **6 334 698 евро** и **148 400 евро** за дофинансиране на държавни дейности с местни приходи.

В приходната част на проекта за Бюджет 2026 са отразени размерите на бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджета на община Твърдица за 2026 година, определени със Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 година и очакваните постъпления от общинските данъчни и неданъчни приходи.

При изготвяне на приходната част на бюджета са използвани прогнозите на звената "Общинска собственост" и "Местни данъци и такси", които формират приходи.

Имуществените и други данъци са определени на база анализ на изпълнението и събираемостта на данъчните приходи на общината. Разчетите са съобразени с облога за 2026 година, степента на събираемост на данъчните задължения за текущата година и на задължения за данъци от минали години.

Планирането на собствените приходи е извършено предпазливо, като са взети предвид реалните възможности за събираемост и икономическата среда. Не е заложено значително увеличение на приходите, което налага особено внимателно управление на разходната част.

Особено важно е да се има предвид, че възможностите за увеличаване на собствените приходи на общината са ограничени. Поради това всяко поемане на нови разходни ангажименти следва да бъде съобразено с реално осигурения финансов ресурс.

При планиране на собствените приходи по бюджета е отчетено изпълнението за последните три години. Приходите и доходите от общинска собственост, продажбите на нефинансови активи и приходите от концесии са планирани в съответствие с Програма за управление и разпореждане с имотите общинска собственост на община Твърдица за 2026 г.

При планиране на приходите от държавни трансфери по бюджета за 2026 г. е заложен целия размер на бюджетните взаимоотношения регламентирани с чл.51 от ЗДБ на РБ за 2026 г.-**16 001 405 евро** в т. ч: обща субсидия за делегираните от държавата дейности – **13 567 305 евро**, обща изравнителна субсидия- **1 368 400 евро**, трансфери за зимно поддържане на общински пътища – **107 500 евро,** целева субсидия за капиталови разходи – **844 500 евро** и други целеви разходи за местни дейности – **113 700 евро.**

Съгласно чл.127, ал.2 от Закона за публичните финанси паричните постъпления от продажба на общински нефинансови активи се изразходват само за финансиране изграждането, основен и текущ ремонт на социална и техническа инфраструктура. В тази връзка в бюджет 2026 г. средствата в размер на 60 500 евро, които е предвидено да постъпят, са заложени за текущи ремонти и благоустрояване по населените места на общината и са отразени в общинска дейност 619 „Други дейности по жилищно строителство, БКС и регионално развитие".

В разходната част за делегираните от държавата дейности са планирани средства за трудови разходи, издръжка и капиталови разходи, при спазване на изискванията на ЗДБРБ за 2026 година и указанията на Министерство на финансите. В плана за разходите, в частта за делегираните от държавата дейности, са разпределени всички средства, определени по Единни

разходни стандарти. При прогнозиране на разходите за местни дейности е направена максимално реалистична преценка.

От преходния остатък в делегираните от държавата дейности са разпределени средства в размер на 2 014 363 евро.

От преходния остатък в местните дейности са разпределени средства в размер на 2 701 298 евро.

Бюджета в местни дейности е планиран в размери съобразно планираните собствени приходи и трансфери за местни дейности. Приоритетно се изплащат заплати и свързаните с тях осигурителни вноски, планирани съобразно размерът им за 2026 г. електроенергия, горива социални разходи. Останалите разходи се изплащат при наличие на постъпления от местни данъчни и неданъчни приходи.

Разпределението на средствата по стандарти за училищата, прилагащи системата на делегираните бюджети се извърши по формула- 99 % основни компоненти и 1 % допълнителен компонент. Основните компоненти са брой ученици и единен разходен стандарт, и допълнителен компонент- за училище в населено място, отдалечено от общинския център. Целта е да се подпомогне бюджета на ОУ „Никола Вапцаров" с. Бяла паланка. Към бюджета на училищата е прибавен преходният остатък, добавка за подобряване на материално- техническата база, добавка за ученици на ресурсно подпомагане, добавка за приобщаващо образование, средства за целодневна организация на учебния ден за средищните училища, средства за подпомагане храненето на учениците от I до IV клас, средства за стипендии за СУ гр. Твърдица и СУ гр. Шивачево и средства за защитено училище и поддръжка на училищен автобус в ОУ с. Бяла паланка. Предвидени са допълнителни средства за занимания по интереси, както и допълнителни средства за обучение в гимназиален етап за двете средни училища в общината.

Издръжката на дейностите със споделено финансиране се покрива от таксите за цените на услугите и от местните приходи.

Приходна част /Приложение 1/

1.Приходи за финансиране на делегираните от държавата дейности – 15 480 114 евро от които:

-Обща субсидия за делегираните държавни дейности -13 567 305 евро

-Преходен остатък – /+/ 2 014 363 евро;

- Чужди средства по §§ 88-03 - /-/ 97 190 евро. средства от преходния остатък по проекти, финансирани по Оперативни програми.

- Чужди средства по §§ 93-10 - /-/ 4 364 евро-внесена гаранция за изпълнение по договор в СУ „Неофит Рилски" гр. Твърдица.

Относителния дял на държавните приходи за финансиране на делегираните от държавата дейности е 70,48 % от общите приходи по бюджета на общината за 2026 г.

2.Приходи за финансиране на местни дейности – 6 483 098 рвро, от които:

-Данъчни приходи 389 300 евро;

-Неданъчни приходи 958 400 евро;

-Трансфери за местни дейности – 1 475 900 евро /изравнителна субсидия- 1 368 400 евро и субсидия за зимно поддържане и снегопочистване- 107 500 евро/;

- Целева субсидия за капиталови разходи – 844 500 евро;
- Средства за други целеви разходи 113 700 евро;
- Преходен остатък- /+/ 2 701 298 евро.

Относителния дял на приходите за финансиране на местни дейности е 29,52 % спрямо общите приходи по бюджета за 2026 г.

Разходна част /Приложение 2/

Разходната част на общинския бюджет за 2026 г. е в размер на **21 963 212 евро** в т. ч.

- Разходи за делегираните от държавата дейности- 15 628 514 евро,

В т. ч: от държавни трансфери- 15 480 114 евро

- дофинансиране – 148 400 евро

- Разходи за местни дейности- 6 334 698 евро

По функции проекта на бюджет е разпределен както следва:

-***функция "Общи държавни служби"- 1 991 917 евро***. Тук се отчитат разходите за общинска администрация, дофинансирана численост на персонала, общински съвет и разходи за провеждане на избори.

-функция "Отбрана и сигурност"-1 345 221 евро

Дейност „Други дейности по вътрешната сигурност" – Осигурените средствата в рамките на стандартите и са предвидени за материално стимулиране на 3 лица обществени възпитатели и издръжка на Местната комисия за борба срещу противообществени прояви на малолетни и непълнолетни; Финансира се издръжката на районните полицейски инспектори и детската педагогическа стая.

Дейност „Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности" – Държавно финансиране за издръжка на денонощните дежурни и гражданска защита.

Дейност „Други дейности по отбраната" – Офиси за военен отчет

Дейност „Превантивна дейност за намаляване на вредните последствия от кризи, бедствия и аварии" –трансфери предоставени по бюджетите на общините от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия.

Дейност „Доброволни формирования за защита при бедствия" – Средства по държавен стандарт за екипировка, обучения и застраховка срещу злополука при предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации.

-функция "Образование"- 8 968 770 евро За 2026 година финансирането на образованието се определя от броя на децата и учениците, броя на паралелките и от спецификата на региона, в който се намира училището.

Разпределението на получените по стандартите средства за всяка дейност между училищата и детските градини става въз основа на формули за съответната дейност, включващи основен и допълнителни компоненти. Съгласно §5 от ПЗР на ЗДБРБ за 2026 година формулите по чл. 282, ал. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование

се утвърждават в едномесечен срок от обнародването на ЗДБРБ за 2026 г. в „Държавен вестник".

Дейност „Детски градини" – финансират се шест детски градини, от които две детски градини в гр. Твърдица и една детска градина в гр. Шивачево в селата – с. Сборище, с. Оризари и с. Бяла паланка.

Дейност „Подготвителна група в училище" – финансиране на персонал и издръжка за обучение на деца в СУ „Георги Каравелов" гр. Шивачево.

Дейност „Неспециализирани училища, без професионални гимназии" – Финансира се дейността на пет учебни заведения на територията на общината.

За 2026 година училищата на територията на общината работят на делегирани бюджети, в условията на второстепенни разпоредители с бюджети.

Дейност „Други дейности по образованието" – Финансиране с местни средства за издръжка на специалисти по образованието.

-функция "Здравеопазване"- 371 525 евро. Отчитат се разходите за медицински персонал в ДГ и училищата, детска млечна кухня гр. Шивачево и издръжката на медицинския персонал към яслена група в ДГ Твърдица.

-функция " Социално подпомагане и грижи"- 5 014 126 евро във функцията се отчитат разходите за ,социални заведения ДПЛУИ и ДПЛПР, ДЦСХ с. Сборище, ДСП гр. Твърдица и гр. Шивачево, клубовете на пенсионера и инвалида, възнагражденията и осигурителните вноски на работниците по програми за временна заетост, разходите по механизма за предоставяне на лична помощ и „Асистентска подкрепа".

Дейности „Домашен социален патронаж" и „Клубове на пенсионера, инвалида и други" – Финансират се изцяло с местни приходи за издръжка, възнаграждения и осигуровки за сметка на работодателя и капиталови разходи.

Дейност „Програми за временна заетост" – Предвидени са средства за издръжка от местни приходи за материали и работно облекло.

Дейност „Центрове за обществена подкрепа",– социални услуги, предоставяни в общността, финансирани по разходни стандарти определени с № 497 от 3 юли 2026 година година на Министерски съвет за възнаграждения, осигуровки за сметка на работодателя и издръжка на дейността.

Дейност „Домове за пълнолетни лица с увреждания"- осигурено държавно финансиране, съгласно разходни стандарти определени с за възнаграждения и осигуровки за сметка на работодателя и издръжка за Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост и Дом за пълнолетни лица с психични разстройства.

Дейност „Дневни центрове за стари хора" осигурено държавно финансиране, съгласно разходни стандарти

Дейност „Асистенти за лична помощ"- осигурено държавно финансиране за лична помощ за хората с увреждания, с цел подкрепа за независим живот.

Дейност „Асистентска подкрепа"- осигурено държавно финансиране, съгласно разходни стандарти за възнаграждения и осигуровки за сметка на работодателя и издръжка.

Дейност „Други служби и дейности по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта" осигурено държавно финансиране за компенсация за пътуване и субсидиране на нерентабилните автобусни линии.

-функция "Жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда" – 2 695 475 евро, тук се отчитат разходите за улично осветление, дейности по озеленяване, чистота и опазване на околната среда, дейности по благоустрояване , изграждане и ремонт на уличната мрежа в населените места.

Разходите в тази функция се финансират изцяло от общински приходи за изграждане на инфраструктурни обекти, благоустрояване, ремонт и поддръжка на улична мрежа, комунална дейност, улично осветление и други.

Дейност „Водоснабдяване и канализация" – планирани са разходи за застраховка на водопровода в с. Сборище.

Дейност „Осветление на улици и площади" – Финансират се разходи за ел.енергия на улично осветление в община Твърдица, ремонтна дейност.

Дейност „Изграждане, ремонт и поддържане на уличната мрежа" – Планирани средства за ремонт, поддръжка и материали на общинската улична мрежа, тротоари и площади.

Дейност „Други дейности по жилищното строителство, благоустройството и регионалното развитие" – средства за издръжка и текущ ремонт на сгради общинска собственост, извън създадените бюджетни звена. Разходи за ел. енергия, ел. услуги, вода, СОТ, такси, консултантски и адвокатски услуги, актуването на земеделски земи, сервитути и промяна предназначението на земеделски земи. В дейността са предвидени средства за дезинфекция и дезинсекция на общински имоти и сгради.

Финансиране за капиталови разходи, като ремонти, изграждане на инфраструктурни обекти и издръжка.

Дейност „Озеленяване" – Общинско финансиране за озеленителни мероприятия на територията на общината.

Дейност „Чистота" – Осигурено финансиране за събиране, извозване и обезвреждане на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места и почистване на нерегламентирани сметища.

-функция "Почивно дело, спорт, култура и религиозни дейности " – 534 310 евро, тук са предвидени разходи за поддръжка на спортните бази, подпомагане дейността на спортните клубове и индивидуални еднократни помощи на деца, постигнали спортни успехи, провеждане на празници и тържества и Исторически музей Твърдица

Дейност „Спортни бази за спорт за всички" – финансиране на спортни клубове и турнири за издръжка на спортните бази.

Дейност „Музеи, художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с местен характер " финансиране дейността за възнаграждения и издръжка на общинския музей.

Дейност „Обредни домове и зали " тук са планирани средства за помощ при погребения на социално слаби и бездомни хора и капиталови разходи.

Дейност „Други дейности по културата " планирани средства за за финансиране на културния календар на община Твърдица и възнаграждения на служители по културата.

Дейност „Читалища " – финансират се 8 читалища, и 17 субсидирани бройки за 2026 година. Разпределението на средствата между читалищата на територията на община Твърдица е в съответствие с разпоредбите на чл.23, ал.1 от Закона за народните читалища. Планирани са средства за дофинансиране за издръжка.

- функция „Икономически дейности и услуги"- 983 332 евро. тук се отчитат разходите по горите и поддръжка на общинска пътна мрежа

Дейност „Други дейности по селско и горско стопанство, лов и риболов" – Предвидени са средства за заплати и осигурителни плащания на звената за „Управление на горски територии".

Дейност „Служби и дейности по поддържане, ремонт и изграждане на пътищата" – Предвидените средства са целеви субсидии за зимно снегопочистване и поддържане на общински пътища, съгласно ЗДБРБ за 2026 година.

Дейност „Други дейности по транспорта, пътищата, пощите и далекосъобщенията" - планирани средства за разходи за застраховки и поддръжка на общинската пътна мрежа.

Дейност „Общински пазари и тържища" – разходи за издръжка на пазарите.

Дейност „Приюти за безстопанствени животни" средства за залавяне на бездомни кучета.

Дейност „Други дейности по икономиката" – средства за възнаграждения на служители касиери към звеното местни данъци и такси

- Резерв за непредвидени и неотложни разходи – 58 536 евро

Капиталови разходи

През 2026 г. са планирани капиталови разходи в размер на 1 864 065 евро., в т. ч. по източници на финансиране както следва:

-обекти за 2026 г. 1 083 687 евро /Приложение 3/, от които целева субсидия- 844 500 евро и други средства 239 187 евро

-преходни обекти – 780 378 евро. /Приложение 3А/, от които 636 983 евро целеви разходи от държавния бюджет от предходни години, 50 469 евро собствени средства и 92 926 евро други средства.